

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.
 Geo. Lalchak, President.

Subscription per year \$4.00
 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фермерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Пчірчард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман. Ю. Ляльчак, голова.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Непоміщені в газеті рукописи не звертається, хіба що дописувачеві явно значить, що бажає звороту свого рукопису на слуний його непоміщення та залучити поштовий стемпль на його пересилку.

КОНСТИТУЦІЙНА КРИЗА В КАНАДІ.

РОЗВ'ЯЗАННЯ ФЕДЕРАЛЬНОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Спосіб розв'язання останнього федерального парламенту королівським намісником, Генерал-губернатором Бингом, викликав конституційну кризу в Канаді. Конституційне питання буде одним з важливих питань виборчої кампанії. Це не стало випадком, ані по замислу лібералів. Правда, що для лібералів це шаслива подія, за яку вони ухватилися руками й ногами, щоб закрити ньюо викриті скандали митного департаменту і контрабанди, але це не зменшує значіння факту виринушого конституційного питання. Даремно намагаються консервати замазати його, бо це їм не владється. Питання залишається: чи Канада є суверенною державою, якою намінив її парламент, чи просто британською колонією, в якій намісник короля може встановити свою волю?

Як це питання виринуло, читачі нашого часопису вже знають. Бувший прем'єр, В. Л. Мекензі Кінг, пропонував генерал-губернаторові розв'язати парламент. Генерал-губернатор не послухав поради Кінга, парламент не розв'язав, але покликвав провідника консервативної опозиції, Артура Мієна, щоб він сформував консервативне правління. Правильство Мієна, яке, як кажуть знавці права, сформовано негалеально, не могло втриматися при владі, бо проти нього завивалася більшість послів в парламенті. Тоді Мієн пропонував генерал-губернаторові розв'язати парламент, що він і зробив. Розв'язання парламенту доканоно без всіх прийнятих формальностей. Парламентові не дано навіть нагоди зібратися. Посли довідалися про розв'язання парламенту від хлопців, що прибувають і палати послів та з інших позапарламентарних жерел. Не ухвалено грошей на правительственні видатки до часу зібрання нового парламенту. Майже вся праця останньої сесії парламенту пішла марна. Ухвали її неважкі. Даром витрачено великі суми грошей на парламентарних балакунів.

"ВОЛЮ НАРОДА" ЗНЕХТОВАНО.

Парламент, на мові буржуазії, вважається висловом волі народа. То, що парламент робить, теж називається волею народа. (Розуміється, що вся ця "воля народа" нє є висловом бажань працюючих мас, але, про це тут говорити не будемо.) З такої демократичної країни, як Велика Британія, парламент визнається найвищим законодавчим тілом, що його воля мусить підчинятися сам король. Правда, що король стоїть вище вської влади; він сам найвища влада. Але це тільки в теорії. На ділі він потверджує тільки те, що ухвалоє парламент, він робить так, як йому радить прем'єр, який так і називається його дорадником. Тому у Великій Британії за останніх сто літ не було випадку, щоб англійський король відмовився розв'язати парламент, коли так йому "радив" прем'єр, його дорадник.

В теперішній політичній ситуації прихильники суверенності Канади порівнюють її становище до становища Великої Британії, а становище генерал-губернатора до становища англійського короля. Вони кажуть, що Канада виросла вже з колоніального дитинства і стала рівною з Великою Британією, що намісник короля в Канаді має слухати поради канадійського прем'єра. Знехтування поради прем'єра Кінга, щодо розв'язання парламенту, вважають вони знехтуванням "волі канадійського народа" і поставлення Канади на становищі колонії, яка не здатна ще до самоправління, в якій намісник короля може вживати своїх прерогатив та встановити свою волю.

САМОПРАВНА ДОМІНІЯ ЧИ КОЛОНІЯ.

Домінію Канади встановлено в 1867 р. Першого червня того-ж року увійшов в життя так званий "Бритіш Норт Америка Ект", що вважається за конституцію Канади, а в листопаді зібрався перший домініональний парламент. Від тоді уважалося, що Канада править сама собою. Англійського короля заступали і заступають тут присланиі сюди його намісники, генерал-губернатори. Розуміння було таке, що їхнє становище в Канаді подібне до становища самого короля у Великій Британії. Мало хто звертав увагу на застереження, пороблені в згаданому "Бритіш Норт Америка Ект-ові", які обмежують самоуправу Канади і підчиняють її британській імперіальній владі. А застереження ці дуже важкі. Без усунення цих застережень, зглядно без скасування самого "Бритіш Норт Америка Ект-у", не може бути мови про дісну суверенність Канади.

Сама Канада, зглядно її парламент, не має права змінити або поправити "Бритіш Норт Америка Ект", який, як вже вище згадувано, вважається її конституцією. Вона, зглядно її найвищий суд, не має права його інтерпретувати (толкувати). Змінити "Бритіш Норт Америка Ект" може тільки імперіальний парламент в Англії, а інтерпретація його належить тільки до "Триві Кавсиса" в Лондоні. Канадійської суверенної держави ніхто не визнає у міжнародних державних відносинах. Вона не може виводити війни, але вважається у війні з такою державою, якій виводить війну Велика Британія. "Триві Кавсис" в Лондоні уважалося ухвалено канадійським парламентом законом, коли вони, на його думку, суперечать британським імперіальним законам, встановленим навіть перед тим, як увійшов в життя "Бритіш Норт Америка Ект". З цього ясно, що Канада фактично і в розумінні міжнародного права не є рівною Великої Британії. Про це пригадає Канаді також крок генерал-губернатора Бинга, котрий відмовився послухати поради прем'єра Кінга, але по диктаторськи передав владу в руки Мієна, а відтак розв'язав парламент і дав нагоду Мієнові перепроводити вибори.

БОРІТЬБА ЗА КАНАДУ.

Подія з розв'язанням парламенту сталася д. без причини. Легальне і конституційне становище Канади, особливо після всесвітньої війни, зовсім не відповідає її дійсному становищу, інтересам і аспіраціям. Канада виросла з колоніального положення. Вона стала дійсною державою і важливим економічним чинником. Поволи вона стала промовляти сама за себе. Вона почала заключати і підписувати торговельні і інші угоди з ріжними державами. У всесвітній війні взяла участь з своєю армією. Версальська мирова угода має теж її підпис. Навіть у Великій Британії після війни визнано політичною думкою, що відношення між Канадою, а також і іншими домініями, та "матірною країною" (Великою Британією) змінилися і не можуть бути такими, як були перед війною.

Більш тямущі політики в Канаді зрозуміли тенденцію політичного розвитку цієї країни, яка йде по лінії економічного детермінізму. Девкі з них стали проповідувати думку про неможливість цілковитої незалежності Канади. Робили вони це дуже несміливо. Одинока Комуністична Партія Канади виступила одверто за заклик до боротьби за незалежність Канади. Інші буржуазні політики змагають до ширшої самоуправи Канади, але обстоюють також збереження зв'язків з британською імперією. Цего становища притримуються ліберали в своїй більшості, з своїм провідником Кінгом, але є між ними й такі, що співчують незалежності Канади, а є також і прихильники зближення до Злучених Держав. Розуміється, що є в Канаді гарячі та помірковані імперіалісти. Ці останні гуртуються головню в консервативній партії. Поступок генерал-губернатора власне послужив підмогою цим останнім, що бажають затримати Канаду на становищі колонії.

Не дивно отже, що поступок генерал-губернатора викликав велике заікавлення не лише у всіх британських домініях і колоніях, але й в політичних колах майже всіх держав. В Канаді він видивгнув поважне конституційне питання і безперечно послужить моментом для організування сильного руху за незалежністю Канади.

За Канаду провадиться боротьба. Бритійські імперіалісти, зовсім зрозуміло, стараються затримати її для себе. Американські імперіалісти починають вже одверто говорити про те, щоб забрати її для себе за довги, які винна Велика Британія американським капіталістам. (Про це обширно розписав А. Дж. Біл, фінансовий редактор "Ді Бостон Пост".) А в Канаді дозрівають сили, що бажають Канади зовсім незалежної від імперіалізму так британського, як і американського.

Яке-ж повинно бути становище працюючих мас Канади? Немає мови про те, що працюючим Канади нема інтересу обороняти імперіалізм британський або американський. Проти обох треба й боротися. Канадійським робітникам і фермерам доведеться взяти участь в боротьбі за незалежність Канади. Виборюючи її, їм краще буде боротися проти своєї буржуазії за встановлення влади канадійської працюючої класи.

М. Полюєн.

Торонто, 22 липня, 1926.

ПІДКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Останніми часами на шпальтах "У.Р.В." почали все частіше появлятися вістки про життя Українців під Чехословацькою на Підкарпатській Україні. Підкарпатська Україна, це кусень української землі за Карпатами, що колись граничила між Галичиною а Угорщиною, а нині довгою вузькою пологою, наче клином; Чехословацька ділить Підкарпатською Україною польську державу Пйсаудського від царства Гортго.

Коли "велика демократія" після побідної війни самовизначувала народи, то, віддавши Галичину польській шляхті, Підкарпатську Україну воно віддала чеській буржуазії, чи то пак, демократії.

Цему в першу чергу дуже зарадли були "Карпатороси" в Злучених Державах, побачивши, що "магушка Россия" стала безнадійно біднющовкою. Вони навіть меморіали засидали на мирову конференцію аліантів, щоб Карпатську Україну прилучити бодай тимчасово до Чехословацької.

Українські народні діяти, оті всі, що тепер дучаться в УНДО, також радилі, що чехословацька демократія згодилася взяти "під свою опіку" Підкарпатську Україну, бо, мовляв, хоч там затримається "огніще української культури". Народні діяти заперевали себе й нас, що Чехи на чолі з батьком Марсарком зовсім не мають ніяких претенсій до Підкарпатської України і при першій ліпшій нагоді вони звернуть її добровільно Українцям, дозволяючи прилучитися "до матірнього пня".

Але нині ця злуда чеської демократії й любови до всего українського починає спадати з очей навіть українських народних діяти. Часто читаємо ми в українських націоналістичних газетах Галичини про чехізацію Підкарпатської України, про заборону шкіль українською мовою, про масові висилання української інтелігенції з Підкарпаття до Польщі й т. д. Про це тепер пишуть самі діяти, що колись до небес хвалили чеську демократію й дякували їй за "збереження

хоче цим обезкровити життя трудящих цієї країни, а саме Підкарпаття зробити нерозривною частиною чехословацької республіки.

Нині ці наші поневолені брати звертаються до нас за допомогою. Багато вони не бажають, але хоч допомогти їм втримати свою єдиную газету, проти якої чеські окупанти й ріжні продажні партії мають десятки газет.

Допомогти-ж цій газеті ("Карпатській Правді") можна тим, щоб її передплачувати до організацій, так і з поодиноким. Адреса газети така:

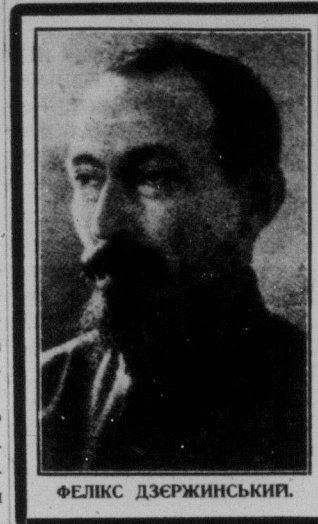
"Karpatska Pravda"
 Uzhorod, ul. Duhovica 19,
 Czecho-Slovakia, Europe.

Ми бажали-б навязати знущини з Українцями в Канаді, що походять з Підкарпатської України, тому просимо їх написати на адресу редакції "У.Р.В." й подати свої адреси.

Робітників.

ПОМЕР Ф. ДЗЕРЖИНСЬКИЙ.

Минулого тижня відбулися в Москві величаві похорони одного з найвизначніших будівничих радянської держави — Фелікса Дзержинського. Його тіло похоронено близько мавзолея Леніна, на Червоній площі в Москві.

ФЕЛІКС ДЗЕРЖИНСЬКИЙ.

Ф. Дзержинський уродився в 1877 році і учився в гімназії в Вільні, (на Литві). В 1894 році, коли був в 7-й класі гімназії, увійшов в соціал-демократичний гурток самоосвіти, а в 1895 році вступив в литовську соціал-демократичну партію й вивчаючи науку Маркса, вів гуртки ремісничої й фабричної молоді.

В 1896 р. Ф. Дзержинський виступив добровільно з гімназії, бо, вважає, що необхідно на ділі доказати свої переконання, необхідно бути ближче з робітничою масою і самому вчитися з нею.

З початком 1897 р. партія підслала його, як агітатора і організатора в Ковно. — індустріальне місто, де тоді не було соціал-демократичної організації, а це недалеко перед тим провалилась Н.П.С. (Польська Партія Соціалістична). Тут довелось йому увійти в саму гущу фабричних мас і зустрінутися з нечуваною нуждою та визиском, особливо жіночої праці. Тоді Ф. Дзержинський навчився на практиці організувати робітничі страйки.

В другій половині 1897 року його арештували на вилученні поштових ящиків царства, а в 1898 р. послала царська влада на заслання на три роки у Вітську губернію, спочатку в Ноліньск, а пізніше — за кару, що "був впертий" і "не повинувався поліції" — вислала його 500 верст далі на північ, в село Кайгородск.

В 1899 р. Ф. Дзержинський на малій лодці утік з заслання й повернувся в Вільню. Тодішні керманіші литовської соціал-демократії рішили не допускати Дзержинського, як якого ворога націонал-патріотизму, між робітничої маси і поспішили вислати його за границю. Але він втік в Варшаву, де тоді працювала тільки Польська Партія Соціалістична і жидівський Бунд, а соціал-демократична партія була розгромлена. Тут владоє Дзержинському зв'язались з робітниками і скоро створили соціал-демократичну організацію, відколовши від Польської Партії Соціалістичної стовпярів, металістів, кушнірів і пекарів. Почалась завзята боротьба з П. П. С., яка закінчилась успіхом соціал-демократів, хоч не було в них ні средств, ані літератури, ані — інтелігенції.

В лютому 1900 року Дзержинського арештували на зібранню — передержавши спершу в варшавській штафелі, а опісля в селецькій тюрмі, в 1902 році заслали на 5 літ в Сибір. По

дорозі в Вільнюськ літом 1902 року він утік знову на лодці з Верхольської і втік за границю.

Хутко після його прибуття в Берлін була скликана партійна конференція соціал-демократії Польщі й Литви, де було рішено видавати газету "Червоний Штандар". Для того, щоб легше руководити партійною роботою, Дзержинського поселили в Кракові. До січня 1905 року він вивіз час від часу для підпільної праці в російську Польщу, а скоро цілком переїхав туди і став працювати як член головного управління соціал-демократії Польщі й Литви. В липні його арештували на зібранню за містом, але хутко випустили після жовтвеної амністії 1905 року.

В 1906 р. Ф. Дзержинський був виделегований на об'єднаний з'їзд Російської Соціал-Демократичної Робітничої Партії в Стокгольм і увійшов в Центральний Комітет тої партії, як представник соціал-демократії Польщі й Литви.

При кінці 1906 р. він був арештований в Варшаві і в червні 1907 року випущений за кавказію, але в квітні 1908 року знову арештований. Судили його за стару й нову працю два рази. Оба рази присудили йому на заслання і при кінці 1909 р. вислали в Сибір, в Тасяевку. Дзержинський пробув там 7 днів, після чого утік і через Варшаву втік за границю та поселився знову в Кракові, відвідуючи частю російську Польщу, а в 1912 р. переїхав в Варшаву. 1. серпня його арештували і за утечу з заслання судили на три роки тяжкої каторги. В 1914 році, після вибуху світової війни, його перевезли в місто Оред, де він вів каторгу, а потім переслали його в Москву, де в 1916 році судили за партійну роботу в 1910 — 1912 роках і додали ще 6 літ тяжкої каторги.

Березнева революція 1917 р. звільнила Ф. Дзержинського з московського централа.

До вересня 1917 р. працював він в Москві, а в вересні делегували його робітниками Москви на з'їзд Російської Соціал-Демократичної Робітничої Партії (більшовиків), який вибрав його в Центральний Комітет партії.

Після того Дзержинський залишився для праці в Ленінграді. В Жовтневій революції приймав він активну участь, як член революційно-військового комітету, а коли цей комітет розв'язали, Ф. Дзержинському було доручено з'органувати орган боротьби з контрреволюцією — Надзвичайну Комісію (7. грудня 1917 р.), головою якої назначили його.

Пізніше Ф. Дзержинський був назначений народним комісаром (міністром) внутрішніх справ, опісля — 14. квітня 1921 р., народним комісаром заіницьки, а в останніх літах свого життя, аж до смерті, працював як енергійний голова Вищої Ради Народного Господарства Радянського Союзу.

Помер Дзержинський нагоду у вівторок, 20. липня, повернувшись з сесії Центрального Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії, де він мав доклад про економічний стан С.Р.С.Р.

Цілий капіталістичний світ ненавидів Дзержинського, як голову ЧЕКА, як завязлого жовіра революції. В особі Дзержинського працюючи Радянського Союзу втрагли одного з найкращих своїх оборонців.

Куркулєнко.

Є вже і в Злучених Держав між Українцями "єдиний фронт" — "У так званому", як каже "Народна Воля", "націоналістичному таборі". "Народна Воля" (кусень лайвлого паперу) себе до "так званого" не зачислює, але, попольовуючи собі на борю, сміється з отого, "так званого націоналістичного табору".

До "так званого" належать: др. Осип Назарук з "Америкою" й "Проведінням" та греко-католицьким єпископом Богачевським, і др. Лука Мишуґа з "Свободою", "Об'єднаням" і "Укр. Народнім Союзом".

Всі вище перелічені з "так званого" створили єдиний фронт... сварки.

Др. Мишуґа назвав єпископа Богачевського бунтівником, бо його єпископом для України в Злуч. Державах зробили Поляки, знаючи, що з него стільки буде Українцям користи, як з торічного снігу.

Ось які прикмети відзначив др. Мишуґа в єпископа Богачевського:

"Не має найменшого розуміння народних справ"; "нішком-тишком вводить латинський календар"; "проявляє страшну неміч і нездарність до своїх завдань", взяв собі на редактора "Америку" Назарука, щоб цей "надував його підхлібствами, як бальон газом".

Єпископ у відповідь на це мовчить, бо рабни й єпископи мають дуже великий розум і дуже маленькі морди і цей великий розум не може вилітати через маленьку єпископську морду... Тому й мовчить.

За єпископа відповідає Мишуґа Назарук. Він перш всего каже, що Мишуґа дурак, студент, який знає лише австрійські параграфи. Далі каже, що як єпископ Богачевський вмиє, а не станеться невдоволю, то Мишуґа проте буде Мишуґою. Ще далі Назарук каже, що "рутени" краща назва, як Українці.

Хіба на цьому закінчити, щоб не пошкодити "єдиному фронтові"? Бо далі вже нічого цікавого нема.

Хіба, що Назарук твердить своє про "хамів, рабів і дурнів".

"Народна Воля" допомагає Назарукові й Мишуґі будувати цей "так званий націоналістичний табір". Вона каже, що др. Назарук... недавно прийняв християнську віру і 200 доларів-місячно, як редактор "Америку";

що "фонди, бонди й негайні помічники... на школи й читальні, патріоти, пішли "у глухі кути" редакторських кишень; що Богачевський і його прихвостні протівляться святкуванню роковин Франка;

що, "накінець яку силу представляє собою і та церква, де що другий піп по кутках лає свого єпископа, а єпископ знова разганяє своїх "душапастирів" на "зелену пашу";

що Назарук своїм виступом проти буюшого свого колеги (Мишуґи) хоче доказати Полякам, що він таки на правду зрівняв з галицьким "диктатором" та що він вже цілком вірний польський — кандидат у хруні;

що причиною спору Назарука з Мишуґою є ті канадійські долари, що їх пан Назарук віддав для Петрушевича, але не післяв нікуди.